

DR. HAMED GHAZALI
Direktor IMAN akademije

UMJERENOST U ISLAMSKIM ŠKOLAMA: VIZIJA I REALNOST

Uvod

Ravnoteža i umjerenost važni elementi su muslimanske ličnosti. U obrazovanju naše djece u islamskim školama ove dvije osnovne kvalitete jako su bitne za izradu kurikuluma i aktivnosti. Ove godine održana je Konferencija o umjerenosti pod pokroviteljstvom Ministarstva za vjerske poslove u Washingtonu, D.C., koji nam je pružio priliku da duboko razmišljamo o ovom pitanju kako bismo artikulirali svoju viziju i kako bismo pronašli bolje strategije za provedbu ove vizije. U ovom radu, obradit ćemo viziju onako kako smo je definisali za Američkomuslimansko društveno vijeće islamskih škola (MASCIS) u svjetlu “umjerenosti”. Zatim ćemo u nastavku ukazati na realnosti, koje kao takve, postoje u islamskim školama u Sjedinjenim Američkim Državama.

Komponente uspješne islamske škole

Tri komponente čine okvir za islamske škole:

1. Kvalitetan odgojni program
2. Kvalitetan akademski program
3. Dobar plan za razvoj

Odgojni program podređen je izgradnji islamskog karaktera i oblikovanju islamske ličnosti. Ovdje veliku ulogu igraju ravnoteža i umjerenost.

Ovaj terbijja program vrlo je bitan za bilo koju islamsku školu. To je glavna pogonska snaga škole. To je ono što razlikuje islamske škole od drugih. To je softver koji pokreće hardver islamskih škola. Bez tog softvera hardver ništa ne vrijedi. Softver pokreće hardver i čini ga produktivnom mašinom sa snagom koja obezbjeđuje neograničene koristi. Ako je pažljivo dizajniran, on može pretvoriti taj hardver u fabriku koja proizvodi izuzetno korisne građane, koji se pokoravaju najvišim standardima etike. To je ono što se dogodilo u prvoj školi u povijesti islama, gdje je poslanik Muhammed, mir neka je na njega, podučavao svoje drugove u Daru-l-erkam školi.

Posmatrajući terbijja (odgojni) program koji je slijedio poslanik Muhammed, s.a.v.s., mogu se uočiti dvije različite faze:

1. Faza izgradnje ličnosti u Mekki

U ovoj fazi možemo opaziti tri glavna elementa terbijje koje Kur'an naglašava. To su:

- Izgradnja jake akide (vjerovanja)
- Naglasak na namazu i njegovoj ulozi u izgradnji muslimanske ličnosti
- Izgradnja čvrstog karaktera

2. Faza izgradnje zajednice u Medini

Ove faze odražavaju dva velika elementa na koje se islamske škole moraju usredotočiti u procesu izgradnje muslimanske ličnosti naše djece. Prvi je izgraditi pojedinca iznutra, u svjetlu tri relacije: vjerovanja, namaza i karaktera. Drugi je izgraditi pojedinca iz perspektive zajednice u kojoj je pojedinac sposoban djelovati u svijetu oko sebe. U tom smislu, naši učenici će biti osposobljeni da žive i dijele svijet s drugima. Oni će biti osposobljeni da upravljaju svojim poslovima prema *šuri*. Bit će osposobljeni da poštuju prava drugih i pokažu toleranciju prema vjerovanjima drugih ljudi, onih s kojima dijele ista uvjerenja i onih s kojima to ne čine. Oni će biti osposobljeni da doprinose zajednici u kojoj žive.

Kako bi se to postiglo, mora biti predstavljen nastavni plan i program. Glavni dio kurikuluma bit će predstavljen putem uputa, tj. u učioničkim postavkama gdje učenici uče iz udžbenika ili drugih nastavnih materijala. Izbor ovog nastavnog plana i programa presudan je za uspješnu izgradnju

pojedince s pravim, umjerenim karakterom, koji slijedi primjer poslanika, Muhammeda, s.a.v.s. Postoje dijelovi nastavnog plana i programa koji ne mogu biti postignuti putem nastave, kao što su aplicirane vrijednosti i drugi kvaliteti. Ovo zahtijeva životna iskustva i predanost djelovanju. Oni obavezno ne obuhvataju samo halal i haram već pravilno i nepravilno. Dakle, učitelji moraju biti osposobljeni da kao uzori svojim učenicima i kroz stalnu korekciju njihovog ponašanja postignu ove ciljeve.

Predstavljanje kurikuluma s njegove dvije glavne komponente: instruktivnim i neinstruktivnim dijelovima, važno je kako bismo bili sigurni da se primjenjuju koncepti vesatije, uravnoteženosti i umjerenosti. Svako djelo i svaki podatak moraju biti usklađeni sa ta tri pojma kako bi se osigurala ispravna priprema za razvoj ličnosti muslimana koji je uravnotežen i umjeren. Zanimljivo je napomenuti da postoje tri pojma koji se ovdje koriste kao sinonimi. To su: vesatijja (središnja pozicija u onome što radimo), uravnoteženost i umjerenost. Važno je napomenuti da vesatijja vodi ravnoteži, a ravnoteža umjerenosti, kao što je prikazano na slici.

Vesatijja je neophodna kako bi se osigurala ravnoteža. Stoga je vesatijja akcija, a ravnoteža rezultat. Umjerenost je plod tog procesa. Termin vesatijja upotrijebljen je u Kur'anu, u 143. ajetu sure Bekare: *I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok. I Mi smo promijenili Kiblu prema kojoj si se prije okretao samo zato da bismo ukazali na one koji će slijediti Poslanika i na one koji će se stopama svojim vratiti – nekima je to bilo teško, ali ne i onima kojima je Allah ukazao na pravi put. Allah neće dopustiti da propadnu molitve vaše. – A Allah je prema ljudima, zaista vrlo blag i milostiv.*

Allah nam je rekao da je sve stvorio u odgovarajućoj mjeri. Ta odgovarajuća mjera obezbjeđuje ravnotežu svemu oko nas. Svako oko nas ima srednju poziciju koja mu donosi ravnotežu, a ona donosi umjerenost. Uzmimo za primjer kišu koju nam Allah spušta. On je šalje prema odgovarajućoj mjeri. Ako bi je bilo previše, mi bismo se utopili. Ako bi je bilo premalo, to bi moglo dovesti do suše, koja bi prouzročila smrt svega na Zemlji. Vladavina vesatije određuje količinu kiše koju Allah šalje na nas. Isto pravilo vrijedi i za količinu toplote koju Allah šalje suncem. Ako bi je bilo previše, izgorjeli bismo, a ako bi je bilo premalo, smrznuli bismo se.

Vesatijja, ravnoteža i umjerenost djeluju zajedno kao jedan regulator ili filter naše akcije kako bismo bili sigurni da dolaze u toj odgovarajućoj mjeri. U smislu kompjuterske tehnologije, ovaj regulator je aplikacijski program koji se mora primijeniti na sve aspekte odgojnog procesa. To je jedinica za kontrolu kvalitete, koja osigurava da svaka akcija dolazi u ravnoteži i umjerenosti nakon što se prilagodi mjeri vesatijje. U automobilskoj tehnologiji, nakon što podesite automobil, on izlazi iz ravnoteže i optimuma. Proces 'uštímavanja' je zapravo primjena načela vesatijje, što u konačnici daje ravnotežu i umjerenost. Ove analogije pokazuju da će složeni regulator harmonizirati sve aspekte terbijje.

Kvalitetan program postiže se kroz proces akreditacije. Ovaj proces osigurava da sve funkcije i komponente školskog sistema prolaze kroz intenzivan proces profesionalnih performansi. Akreditacija prema bilo kojoj od vjerodostojnih akreditovanih organizacija prvi je korak profesionalizma u životu škole. Sve funkcije i organi škole treba da služe akademskom programu. Iznad svega, to je razlog zašto postoji škola. Dakle, sve ostale komponente škole treba da budu usmjerene služenju tome cilju.

Dobar plan za napredovanje najvažnija je komponenta svake uspješne škole. On osigurava da se poboljšanja planiraju i ostvaruju sistematično. On uključuje i obuhvaća sve aspekte škole. Škola bez plana poboljšanja poput je putnika bez karte. Plan poboljšanja obezbjeđuje profesionalno i sigurno napredovanje školu iz jedne razine profesionalizma u drugu. On bi trebao biti opsežan, uključiv i dinamičan. Opsežan plan znači da uključuje sve aspekte škole, kao što su nastavni plan i program, objekti, usluge isl. Uključiv plan podrazumijeva da on obuhvata sve aktere, kao što su roditelji, školski odbor, administracija, učenici i svi drugi. Termin dinamičan znači da je plan stalan i cikličan.

Vizija

Proces terbijje, imajući na umu ove tri komponente, treba kombinirati izgradnju muslimanske ličnosti s jakom akademskom pozadinom potrebnom za izgradnju idealnog građanina koji je spreman služiti svojoj zajednici i svijetu oko sebe. Bez sumnje, proizvod terbijje treba biti idealan državljanin, koji živi u harmoniji sa svemirom, i koji će držati u ravnoteži

potrebe ovoga svijeta s potrebama svijeta koji dolazi. Zajedno s drugima, ovaj građanin izgradit će idealnu američku muslimansku zajednicu i idealno američko društvo. On ili ona će odražavati osobine muslimanskog karaktera kao što je prikazano u Kur'anu i Sunnetu poslanika Muhammeda, s.a.v.s.

Ako je ovo vizija i konačni proizvod terbijje u našim američkim muslimanskim školama, kako ćemo onda praktično ostvariti njene ciljeve? Mogu se sažeti tri koncizna cilja.

Mi pripremamo naše učenike da budu:

1. Odani uravnoteženi muslimani
2. Obrazovani učenjaci
3. Korisni građani i graditelji zajednice

Ova tri cilja idu ruku pod ruku, i ne mogu biti odvojeni jedan od drugog. Oni ne mogu biti naučeni jedan po jedan na linearan način. Moraju biti učeni i praktikovani u isto vrijeme, na jedinstven način. Oni sažimaju opće ciljeve terbijje i rad u vezi s tim područjem u Sjedinjenim Državama u školama povazanim sa MASCIS-om. Treba napomenuti da će ovi ciljevi biti pročišćeni kroz filter vesatijje, balansa i umjerenosti, kao što smo ranije objasnili.

Odan uravnotežen musliman je musliman koji se ponosi onim što jeste. Termin odan odražava predanost koju će terbijja usaditi u srce takvog vjernika. Odan musliman je musliman koji redovno obavlja molitvu i čije je srce vezano za džamiju poput srca djeteta za njegovu majku. Dijete će se igrati i zabavljati sve dok je njegova majka kraj njega. Majka je centar oko kojeg se dijete vrti i koji pokreće njegov život. Ako majke nestane, zabava će izgubiti svoj smisao, sretno dijete će se rastužiti i na kraju će se njegove oči ispuniti suzama. Slično tome, srce odanog muslimana vezano je za džamiju i namaz. Džamija predstavlja njegovu odanost džematu i njegovu povezanost s Allahom. I da ne govorimo, ovaj odani musliman praktikovat će sve dodatne molitve uključujući kijam i tahajjud.

Drugi spomenuti element ovdje jeste ravnoteža koju terbijja uvodi u život ovog muslimana, i čuva ga/nju od skretanja u ekstremizam. Vesatijja je ključ za izradu muslimanske uravnotežene ličnosti. Kao što je

objašnjeno, vesatijja dovodi do ravnoteže, a ravnoteža do umjerenosti. Živimo u vremenu u kojem je ekstremizam izazvao opastan obračun u svijetu. Važno je zapamtiti odlučan stav poslanika Muhammeda, s.a.v.s., koji je zauzeo prema trojici svojih drugova koji su smatrali da treba da čine mnogo više nego što je poslanik Muhammed učinio kako bi bili spašeni. Prvi od njih je kazao Poslaniku, s.a.v.s., da će cijelu noć klanjati i da neće spavati, drugi da će postiti bez prekida, dok je treći kazao da se nikada neće ženiti kako bi svoj život posvetio obožavanju Allaha. Poslanik Muhammed, s.a.v.s., im je odgovorio: "Ja klanjam noću ali i spavam, ja postim ali i mrsim i ja se ženim. Ko ne slijedi moj sunnet nije od mene." Prema tome, postupak Muhammeda, s.a.v.s., podsjeća njegove drugove da uvijek budu u stanju ravnoteže, koju islam traži od svojih sljedbenika, i time ih sprečava da skrenu u ekstremizam. Mi želimo da naši učenici budu dio zajednice koju je Allah opisao u Suretu-l-Bekare, u ajetu koji smo ranije citirali: *I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok*. Vesatijju (središnju poziciju u onome što radimo), koja donosi ravnotežu nije lahko dostići; to zahtijeva veliko znanje. Na MASCIS-ućemo se, ako Bog da, potruditi da snadbijemo naše ućenike tim znanjem.

Obrazovani ućenjak je dobro obaviješten musliman, koji razumije znanstveni svijet okosebe i doprinosi njegovom uspjehu. Dakle, njegovo (ili njeno) znanje neće biti ograničeno na čisto vjerska pitanja, nego će radije obuhvatati sve aspekte znanja koji vode boljem razumijevanju Zemlje i kosmosa. Dakle, nauka, matematika, jezik, društvene nauke i druga područja znanja postali su bitni dijelovi našeg školskog sistema. Mi težimo tome da naši ućenici budu vođe i pioniri u tim područjima kao što su to bili prethodni muslimani. Pripremamo ih da budu ućenjaci i znanstvenici koji će naporno raditi kako bi Zemlju učinili boljim mjestom za svakoga. U isto vrijeme, želimo da bolje razumijevaju ovaj svijet i njegovu povezanost sa stvarnošću svijeta kojem će se uputiti nakon smrti.

Dakle, veoma je bitno da se u našem školskom sistemu proućavaju sva područja znanja, kao što su matematika, društvene nauke i jezik u svjetlu ućenja islama i kako se oni dovode u vezu s ućenjima poslanika Muhammeda, s.a.v.s. i Kur'ana. Znanje prožeto islamom postaje sastavni dio ovoga naućnog rada. To zahtijeva duboko poznavanje islama. Stoga,

nastavni plan i program treba staviti naglasak na ove teme iz islamske perspektive. U odgojnom procesu bitno je razumijevanje islama kao sveobuhvatne religije, koja obuhvata sve aspekte života. Treba postojati sveobuhvatan plan osposobljavanja nastavnika da islamiziraju nastavni plan i program svakog predmeta koji predaju. Kao što će biti objašnjeno kasnije, stvarnost islamskog rada u SAD-u je da postoji vrlo mali broj takvih nastavnika. Pionirski rad, kao što je ova konferencija o vesatijji, koju je organizovalo kuvajtsko Ministarstvo za vjerska pitanja, pomoći će nam u pripremi terena za promjenu ove stvarnosti.

Korisni građanin je musliman koji nastoji pridonijeti svijetu u kojem živi, i koji pomaže napredak svoje zajednice. Kao muslimanski naučnik, Al-Rafi je rekao: "Postoje ljudi koji rade i doprinose na ovome svijetu, i postoje oni koji su samo puki dodaci". Kada su poslanik Muhammed, neka je mir na njega, i njegovi drugovi bili na vrhuncu svoje patnje u Mekki, Allah im je poslao suru Jusuf da ih pouči toleranciji i viziji gledanja izvan trenutaka patnje u kojoj su živjeli. To ih je naučilo, a i nas bi također trebalo učiti, da oprostite onima koji su ih ugnjetavali. Stoga doprinosite uspjehu države u kojoj živite, iako ste naturalizirani građani kao što je bio Jusuf, a.s. On je vodio Egipat do uspjeha i doprinio mu kao što niko drugi nije mogao. Ovo su važni aspekti tolerancije i umjerenosti i treba da se izučavaju u našim islamskim školama, pogotovo u SAD-u i na Zapadu.

Muslimani dijele svijet u kome žive s ostalima, i važno je naučiti kako raditi s drugima da se kreira visokokvalitetan standard života za sve članove društva. Terbijja teži da izgradi muslimana koji može da živi u miru s drugima, kako muslimanima tako i nemuslimanima. Naši će učenici biti osposobljeni da doprinose napretku svoje zemlje u svim aspektima života, odgojeni na jakim etičkim vrijednostima. Želimo da se natječu kako bi postali vođe ove zemlje. Ukratko, želimo da naši učenici budu obrazovani, predani, uravnoteženi muslimani, korisni građani, graditelji zajednice.

Mi želimo da naši učenici razumiju islam kao religiju gradnje i izgradnje, religiju koja doprinosi uspjehu i razvoju ovog svijeta, koja ih priprema za uspjehe na ovome svijetu i na onome svijetu. Želimo da naši učenici razumiju filozofiju koja se krije u riječima poslanika Muhamme-

da, s.a.v.s, "Ako budete držali sadnicu palme u vašim rukama, spremni da je zasadite, i ako vidite znakove nastupanja Smaka svijeta u tom trenutku, zasadite je!" Jasno nam je da palmi treba dosta vremena da naraste da znakovi Smaka svijeta ukazuju da stablo neće rasti, jer će cijela zemlja propasti odmah nakon što se ovi znakovi pojave. Unatoč tome, poslanik Muhammed, s.a.v.s., preporučuje da se isto posadi. Šta ovo treba da znači? To znači da je poslanik Muhammed, s.a.v.s., želio staviti naglasak na potrebu gradnje i izgradnje. Potrebno je da se gradi i izgrađuje bez obzira na to hoće li graditeljdočekati rezultate ili ne.

Modeli i primjene

U isto vrijeme, ovi odani uravnoteženi muslimani, obrazovani učenjaci i građani koji doprinose bit će graditelji zajednice. Uz dobru terbiju (odgoj) koju su stekli, oni će biti ti koji će nositi plemeniti cilj izgradnje jake muslimanske zajednice, spremne za interakciju s drugim zajednicama kako bi gradili najbolju zemlju. Muslimani su, općenito gledajući, u interakciji s drugima na različite načine. To se može sažeti u tri modela prikazana na slici. Slika 1a pokazuje "model bez granica", koji se također može nazvati "model pretapanja", ili "model asimilacije". Muslimani koji prihvataju ovaj model ne žele granice između muslimana i drugih. Kao što je neko tveć primijetio, oni samo žele da se sjedine i stope s okolinom u ovom procesu. Nažalost, mnogi muslimani u SAD-u prihvatili su ovaj model i izgubili svoj identitet. Njihova djeca više nisu muslimani. Oni nose muslimanska imena ali ne posjeduju muslimanski identitet. Njihova privrženost islamu veoma je slaba. Njihova spremnost da pomognu izgradnji jake muslimanske zajednice uopće ne dolazi do njihove svijesti.

S druge strane, postoje oni koji žele da muslimani uopće ne komuniciraju s drugim nemuslimanima. Oni žele živjeti u zatvorenom krugu. Slika 1c pokazuje ovaj "model zatvorenog kruga", koji se također naziva i "model izolacije". Oni koji su prihvatili ovaj model žele da muslimani sami sebe inkubiraju unutar debelih zidova ovoga kruga. Oni ne žele interakciju s drugima. Oni će vršiti pritisak na bilo kojeg muslimana koji se pokušava prijateljsiti s drugim nemuslimanima. Neki od njih spremni su grditi bilo kojeg nemuslimana koji ulazi u džamiju. Neki ne oklijevaju da optuže one

koji otvaraju vrata džamije nemuslimanima da su slabi muslimani, koji nemaju jaku vjeru. Neki čak ponekad odbijaju da klanjaju iza takvih.

Slika 1b⁷ prikazuje “model otvorenog kruga”, koji se može nazvati i “integracijski model” ili “veasatijja model”. U ovom modelu, muslimani imaju svoju vlastitu kulturu, sopstveni identitet, vlastitu metodologiju, vlastiti kurikulum i sl. Istovremeno, muslimani se otvaraju prema drugima. Omogućuju im da dolaze i odlaze kako žele. Unutar ovog otvorenog kruga, muslimani imaju svoj vlastiti obrazovni sistem. S druge strane, oni to isto dijele s drugima. Oni ulaze u interakciju s njima i tokom ove interakcije mijenjaju ih. Oni su ga spremni podijeliti i dati drugima. Uvijek su spremni da daju. Nisu arogantni; oni su skromni. To je model koji je usvojio poslanik Muhammed, s.a.v.s. Čak i tokom mekanskog perioda, s izuzetkom prve tri godine, Poslanik, s.a.v.s., je u interakciji s drugima i dopuštao im je da vide ono što je imao. U isto vrijeme, on je podučavao svoje prijatelje u školi “Daru-l-erkam”.

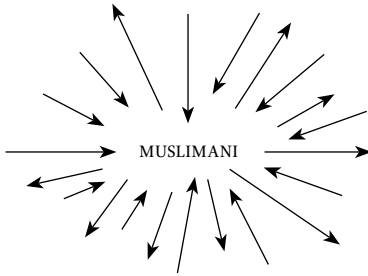
On je “model zatvorenog kruga” koristio samo tokom prve tri godine kako bi zaštitio muslimane. Također, pleme Kurejš, njegov neprijatelj, prisililo je njega i njegove prijatelje da prihvate “model zatvorenog kruga” tokom ekonomskih sankcija. Odmah nakon prestanka ekonomskih sankcija poslanik Muhammed, s.a.v.s., i njegovi drugovi vratili su se ponovo integracijskom modelu, iako su bili pod pritiskom nepravde koja im se čini. Kasnije, kada je emigrirao u Medinu, u potpunosti je slijedio “integracijski model”. On je ovaj model, kao što je prikazano na slici 2, dostavio u druge dijelove svijeta. Želimo da naši učenici slijede ovaj model. Ovo treba biti srce terbijje.

U vesatijja modelu nemuslimani se smatraju dijelom ljudskog roda koji treba poštovati. Kao što slika pokazuje, konačni produkt terbijje bit će musliman koji na druge nemuslimane gleda kao na ljudska bića koja zaslužuju poštovanje. On ili ona na članove zajednice u cjelini gledaju kao na muslimane, potencijalne muslimane, simpatizere, i kao na ljude koji zaslužuju poštovanje. Oni se, pak, dijele na one koji podržavaju muslimane kao što je to Abu Talib učinio s poslanikom Muhammedom,

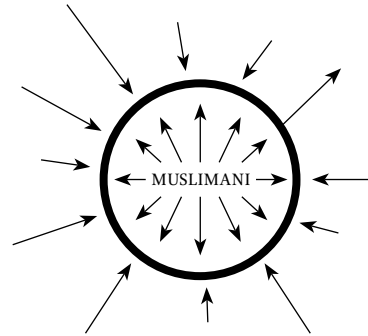
⁷ Str. 141 u izvorniku.

s.a.v.s., i one koji ne podržavaju muslimane ali se ne bore protiv njih niti ih tlače. Na prve dvije kategorije, one koji podržavaju muslimane ili ne sudjeluju u borbi protiv njih, odnosi se ajet iz sure El-Mumtahina: *Allah vam ne zabranjuje da činite dobro i da budete pravedni prema onima koji ne ratuju protiv vas zbog vjere.*⁸

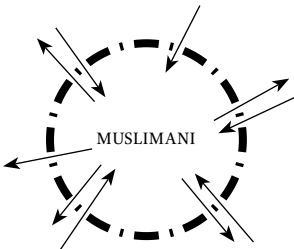
Na one koji prave plan protiv muslimana i žele ih istjerati iz zemlje odnosi se ajet koji kaže: *Ali vam zabranjuje da prijateljujete s onima koji ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja izgone i koji pomažu da budete prognani.*⁹

Slika 1a: Model bez granica
(Model asimilacije)

Slika 1c: Model zatvorenog
kruga (Model izolacije)

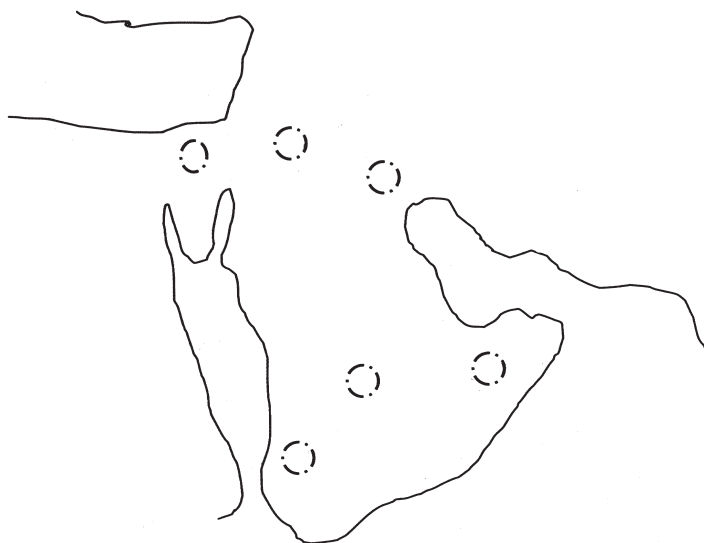
Slika 1b: Model otvorenog kruga
(Integracijski model)
(vesatijja model)

⁸ El-Mumtahina, 8.

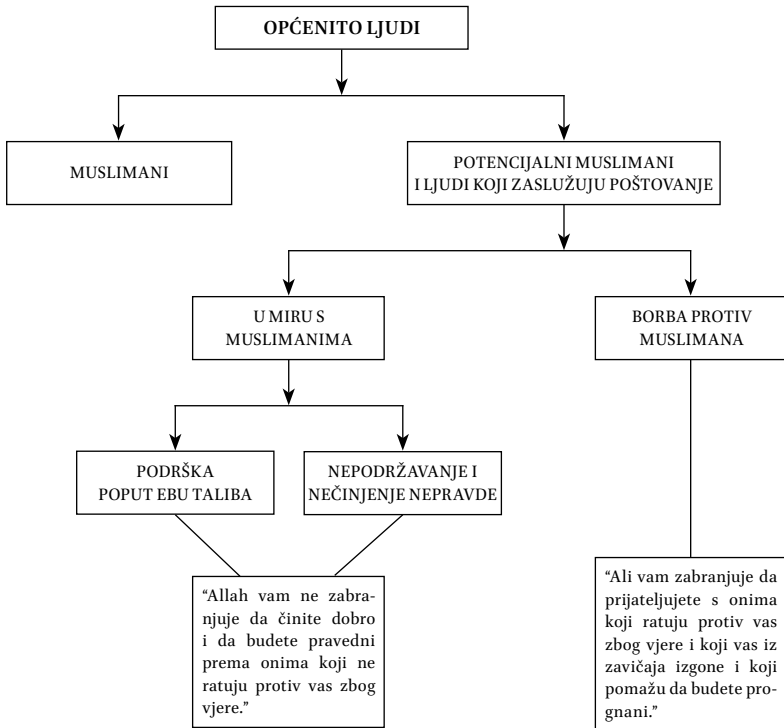
⁹ El-Mumtahina, 9.

Model koji je predstavljen u ličnosti Jusufa, a.s., u Kur'anu, treba biti dobar vodič i primjer koji treba slijediti i koji je u vezi s vesatijja modelom (integracijski model). Način na koji je poslanik Jusuf, a.s., uspio i upravljao Egiptom, koji nije slijedio njegovu religiju, postavio je smjernice za muslimane u SAD-u, i za njihov rad u MASCIS-u. On je pokazao u svom životu odlične kvalitete, kao što su dobro planiranje, strpljenje i naporan rad, koje i mi treba da slijedimo i uključimo u proces terbijje u SAD-u.

Na kraju, proces terbijje bi treba da proizvede jako vođstvo. Krajnji rezultat bit će lideri ili "vojnici", koji odlično razumiju modele koji su predstavljeni. U SAD-u imamo jedinstvenu situaciju zato što imamo jedinstvenu muslimansku populaciju, i jedinstven set potreba. Populacija je internacionalna jer dolazi s različitih krajeva svijeta. Pored ljudi koji su rođeni kao muslimani tu su i ljudi koji su naučili i prihvatili islam u svojoj kasnijoj životnoj dobi. Imamo ljude koji su odani i ljude koji to nisu, ljude koji pripadaju različitim školama mišljenja, ljude koji su hanefije, šafije, hanbelije ili malikije, i one koji to nisu. Ukratko, to je jedinstvena populacija. Svi ovi ljudi moraju koristiti isti islamski centar i imati isti set

Slika 2: Poslanik Muhammed dostavio je "model otvorenog kruga" u druge dijelove svijeta

Slika 3: Kako muslimani gledaju na druge prema "vesatija modelu"

Slika 4: Terbijja proizvodi lidere koji uzimaju u obzir i uravnotežuju sve potrebe društva

aktivnosti. Stoga, vesatijja model je model koji zaista može integrisati sve ove ljude zajedno kao što je to učinio poslanik Muhammed, s.a.v.s., prije više od 1440. god.

Osim toga, postoje mnoge jedinstvene potrebe. To je zato što islamski centar djeluje kao ministarstvo za vjerske poslove u drugim islamskim zemljama širom svijeta. Lideri islamskih centara u bilo kojem gradu u SAD-u morat će uzeti u obzir nekoliko potreba u isto vrijeme. Neke od njih pokazane su na slici 4, kao što su: muške potrebe, ženske potrebe, potrebe mladih itd. Problem je u tome što vođstvo mora uzeti u obzir sve te potrebe u isto vrijeme kako bi napravilo dobru ravnotežu između svih njih. Ako vođstvo nije dovoljno osposobljeno kao što je ranije objašnjeno u pogledu ciljeva i prezentiranih modela, u gradu se može pojaviti nekoliko problema. Uzmimo za primjer ženske potrebe. Ako se ne razumijevaju ispravno, gledano iz američke perspektive, to će proizvesti mnogo problema; neki od njih dolaze iznutra, a neki izvana i vrše pritisak na prava žena u američkoj kulturi u kojoj živimo. Ako lideri odluče da ženama obezbijede praćenje predavanja putem nekoliko audiozvučnika u suterenu islamskog centra, dok muškarci uživaju u svojim sjedištima ispred zvučnika na spratu, to je već veliki problem. Ovo je zbog toga što vođstvo nije dovoljno osposobljeno da uzme u obzir sve potrebe u isto vrijeme i da ih dovede u ravnotežu prema prezentiranom modelu vesatijje. Proces terbijje u MASCIS-u treba uzeti u obzir ovaj faktor prilikom pripremanja budućih lidera. Naši učenici treba da budu osposobljeni za primjenu modela u ovakvim kao i u drugačijim okolnostima. Kako bi se to postiglo, vjerujemo da proces obrazovanja jeste zajednički poduhvat škole, roditelja i zajednice. Ova tri entiteta, posebno škola i roditelji, rade zajedno kao jedan tim kako bi izgradili ličnost djeteta. Roditelji su poput zemlje, koja osigurava hranljive tvari za stablo i djeluje kao snažna podloga. Škola je slična poljoprivredniku koji se brine za stablo i provodi sve potrebne mjere kako bi drvo raslo i napredovalo. Društvo je poput prirode, daje toplinu i sigurnost stablu, i obezbjeđuje poljoprivredniku tržište na kojem može prodati plodove stabla. Međutim, najvažnije je znati da sve tri entiteta treba da rade zajedno, kako bi pomogli stablu da raste. Oni nadopunjuju jedan drugoga, i kako bi se stablo razvijalo kao cjelina bitan je rad svakog od njih.

Stvarnost

Ono što je prezentirano vizija je onoga što MASCIS želi implementirano u islamskim školama u SAD-u. Ova vizija trenutno se provodi u nekoliko škola u SAD-u., u Houstonu, Dalasu, Tulsu, Oklahomi, Kansasu i New Yorku. Drugi gradovi zasada su u procesu prihvatanja ove vizije. Za one koji već koriste ovu viziju, svi učenici, učitelji, direktori, upravnici, vanjski članovi i roditelji, treba da zapamte ciljeve koji su ranije zacrtani u ovome radu. Oni su ispisani na plakatima i obješeni na različitim zidovima u školi. Zatim su štampani u obliku kartica i dati roditeljima. Oni su, također, napisani u zaglavlju školske povelje i drugim dokumentima.

Učenici ponavljaju ove ciljeve svaki dan, na jutarnjem skupljanju i poslije podne-namaza. Učitelji će svaki dan prelaziti preko tih ciljeva s učenicima kako bi bili sigurni da ih sve znaju primijeniti u svakom pojedinom predmetu koji izučavaju. Naprimjer, na jednom od ovih jutarnjih okupljanja u srednjoj školi, direktor pita: "Šta ćete danas učiti u društvenim naukama?" Učitelj društvenih nauka odgovara: "Danas ćemo proučavati Ustav Sjedinjenih Država." Direktor pita: "Kako povezati ovu temu s tri cilja koja smo postavili za školu?" Jedan od učenika odgovara: "Proučavajući Ustav, ja ću biti u mogućnosti da postanem bolji i korisniji građanin." Drugi odgovara: "Usporedbom Ustava SAD-a s islamskim zakonom, ja ću biti u mogućnosti da postanem odaniji uravnoteženi musliman i bolji graditelj zajednice."

U drugom primjeru, u jednoj od osnovnih škola u Houstonu, direktor pita: "Šta ćete danas učiti?" Učitelj petog razreda odgovara: "Mi ćemo učiti lekciju iz znanosti o brizi za okolinu." Direktor ponovo pita: "Kako je to povezano s našim ciljevima?" Jedan od učenika odgovara: "Učenjem kako da se brinemo za okolinu, ja postajem odaniji musliman, zato što nas je poslanik Muhammed, s.a.v.s., učio da se brinemo o okolini i održavamo je čistom." Drugi učenik dodaje: "Čistoća je dio imana, kao što nas je poučio poslanik Muhammed, s.a.v.s., neka je mir na njega." Nakon još nekoliko učeničkih komentara, direktor drži motivacijski govor o tome kako islam brine i ohrabruje muslimane da vode brigu o okolini. Učenici ulaze u svoj razred motiviraniji i žele primijeniti ciljeve postavljene za

školu za svaki predmet koji uče tog dana. Ista rasprava odvija se gotovo svaki dan u svakoj od škola koje sudjeluju u ovom projektu.

Prihvatanje činjenice da ne možete dati ono što nemate važno je kako bismo bili sigurni da nastavnici moraju imati znanje i sposobnost primjene tih ciljeva u učioničkim postavkama. Učitelji u participirajućim školama prolaze kroz opsežne obuke o terbijiji i provedbi tih ciljeva. Učitelji uzimaju sedmične časove koji bi im trebali pomoći da obogate svoj background o islamu. Snažan naglasak stavljen je na koncept vesatije, ravnoteže i umjerenosti. U ovom trenutku, MASCIS je razvio terbijija kurikulum namijenjen nastavnicima. Trenutno je taj rad nepotpun i zahtijeva veće napore učenjaka i organizacija koje dijele istu viziju. Nadamo se da će pomoć obezbijediti veća suradnja među onima koji se brinu o pripremi generacije koja je zrela, uravnotežena i umjerenjena.

Broj škola koje participiraju u ovom programu je mali. Međutim, taj broj je u porastu. Sve škole koje participiraju u ovome projektu su više od deset godina. One su prošle dug put prije nego što su se uspjele stabilizirati i dospjeti na razinu da integriraju ove ciljeve i ovaj pristup u svoje planove i nastavni plan i program. Općenito, postoje tri faze kroz koje u svom radu prolaze islamske škole u SAD-u. To su: faza izazova, faza stabilizacije i faza profesionalnosti. U prvoj fazi društvo je pred izazovom da otvori školu. Oni otvaraju školu sa puno poteškoća u pogledu isplate plaća, zapošljavanja učitelja i plaćanja komunalija. Ova faza u školama u SAD-u u prosjeku traje dvije godine. Faza stabilizacije dolazi nakon prethodne i u njoj stvari imaju tendenciju da se stabiliziraju. Računi su plaćeni, nastavnici su na svojim mjestima, program se predaje svaki dan i sl. Međutim, samim tim što je škola stabilna u svom radu ne znači da je dostigla fazu profesionalnosti. Treća je faza profesionalnosti, gdje škola nastoji biti akreditirana i pokrenuti svoje poslove u skladu s akreditacijskim standardima. To su samo prve faze profesionalne škole, jer postoji više razina koje dolaze nakon toga. Dobar opis tih faza, njihove prirode i kako da se prođe svaka od njih na siguran način, može se pronaći u članku koji je napisao dr. Gazali u američkom muslimanskom magazinu prije nekoliko godina. Za kopiju ovog rada, molimo vas kontaktirajte autora.

Mnoge islamske škole u SAD-u još su u fazi stabilizacije. Još uvijek nisu dostigle profesionalnu fazu. Stoga predstoji puno posla, posebno u oblasti razvoja nastavnog plana i programa za islamske studije, arapski jezik i Kur'an. Mnoge škole vođene su bez bilo kakvog specifičnog cilja i vizije. Rijetko ćete naći školu koja ima ubjedljivu viziju što treba učiniti kako bi se osposobili studenti koji će posjedovati čvrst muslimanski identitet. Stoga, imajući na umu veasatijju, postaje nužno dati posebnu pozornost ovoj oblasti. Želimo pohvaliti organizatore ove konferencije što su imali na umu ovu temu, i što su učinili dobar korak u tom smjeru.